

PETERSEN®

E T M A G A S I N O M T E G L O G A N S V A R L I G A R K I T E K T U R

FOTO: GUIDO ERBRING

Efter Kolumba

af
Poul Sabroe Redaktør

Peter Zumthors nye kunstmuseum i Köln er bygget af mursten.

Men hvilken mursten!

Lysende grå, schatteret og smidig er den, slank som en latinsk danser i en perfekt bole-ro.

I Zumthors museum, Kolumba, ligger et terrazzogulv. Det er funkende brillant, blødt og dragende. En virtuos i gråtoner, i orkester med murens dur.

I Zumthors Kolumba er loftet af beton. Beton som aldrig før. Med mesterligt gehør skarpselebent stemt, moduleret efter terrazzo, mursten og morgenlys i Köln. Pudset og pole-ret, justeret og tunet, så loftets samlinger – just synlige – netop erindrer om, at denne dirigent behersker sit partitur.

Uden tyngde, i rummet frit svævende rejser sig de sømløst pudsede vægge, en ramme om perfektionisme, en dobbeltstreg under kunstens makkerskab med Jordens substanser, mørtel, tegl og beton.

Det er nu, vi aftvinges beundring. Beundring for denne jomfrueligt friske indsigt i det, vi mente at kende så vel, beundring for evnen til at sætte ensemblet, genialiteten i få enkle streger. For øjnene af os bliver de simpleste materialer gennem tankens kraft berøvet deres grænseløse anonymitet.

Arkitektur, har Peter Zumthor sagt, er en del af os fra de tidligste år: Rum, hjemstavn, byer, landskab er vor erindrings interne design.

Stor arkitektur, må vi så tilføje, den arkitektur, der ændrer, nogle gange omvælter vort indre landskab, den magter kun få. Karakteriseret er den netop af enkelheden, det guddommelige memento, der bevæger os alle. En sådan arkitektur bliver et fælles kulturgrundlag, et kollektiv åbenbaring, for vi glemmer den aldrig.

Og selv om det simple og uforstillede, det vi straks ser og fornemmer, føler, sanser, lugter og hører, er det, vi umiddelbart forstår, fattes vi netop ord. Vokabulariet skrumper. Oratoriet forstummer. Testamenteligt slås vi med undren.

For at forklare enkelhedens anatomi er det umuliges disciplin. Den forklarer sig selv. Ellers var den just ikke enkel. Vist forstår vi, sanser vi, ved vi. Men måske med maven, snarere end med hjernen?

Et billede toner frem: Som børn følger vi trapezens svimlende bue under teltets himmel, dobbeltsaltoen, og det faste greb, der undviger døden. Derved er vi åndeløse i ydmyghed. Når domptørens vilddyr flænses luften med hvinende kløer, brølende, og kun med en sekundbrøk fejler den vævre krop i skarlagens silke, da bøjer vi os i ærefrygt for den, der med sindets styrke ubevæbnet bemestrer denne verdens ellers ukontrollable vildskab.

Det er sandhedens øjeblik, det er den intuitive forståelses stund. Domptør eller arkitekt: Det er nu, det sker. Og det er nu, vi indser, at vi færdes på evighedens akse. I hjertet bliver vi aldrig de samme igen.

Efter Kolumba.

DER ER KONTRASTER I DET LYSE MURVÆRK: PETERSEN TEGL D71 MED SANDFARVET FUGE.

FOTO:: CLAUD BANG

Solstråle i birkeløv

Det lyse udtryk, et menneskeligt indslag i skoven, civilisationens ankomst, siger arkitekt MAA Ole Nilsson om seks rækkehuse i projektet Birkevang, Hareskovby ved København. Ole Nilsson var sagsarkitekt, da bygherren Bricks i 2006 lod Birkevang opføre: - På denne adresse lige i brynet af Hareskoven skulle naturen have lov at føre ordet, kommenterer Nilsson og begrundet dermed også valget af materialer som murværk, træ og sort tagpap: - Naturens egne og gerne de bedste! Birkevangs rækkehuse er i et og to plan med split-level, tilpasset det let kuperede terræn. Størrelserne varierer fra 145 til 195 m².

Arkitektens underskrift

FOTO: PETER JØRGENSEN

En stærk arkitektonisk signatur, hedder det fra Juul & Frost, By -, Bygnings- og Landskabsarkitekter, i en kommentar til boligbyggeriet Bøgebakken i Værløse ved København. Bøgebakken er kombinerede rækkehuse (69) og fritliggende villaer (21), alle artikuleret med klare, stramme, geometriske linjer. Klædt i lyst, homogent murværk på et bagtæppe af naturens grønning fremstår hvert enkelt hus som en lysende skulptur med en karakteristisk identitet. Boligerne er i et eller to plan, placeret efter landskabets hældning. Størrelserne er fra 135-146 m². Flere af husene har store tagterrasser.

BØGEBAKKENS BOLIGER INTEGRERER SIG I DET OMLIGGENDE MILJØ. PUDS OG FILTS BLEV FORKASTET TIL FORDEL FOR PETERSEN TEGL D71 MED LYS FUGE. .

MURVÆRKET ER UDFØRT MED LYS FUGE, SÅ OVERFLADEN FREMSTÅR HOMOGEN SOM EN HELHED, NÆSTEN SOM NATURSTEN, MENER RICCIUS-WINTER ARCHITEKTEN.

Naturstenen

Riccius-Winter Architekten i Berlin fortsætter et frugtbart samarbejde med projektudvikleren Torsten Birlem og hans virksomhed K.O.O.P. Bauplanungs- und Entwicklungsgesellschaft i Berlin. I bydelen Gatow – tidligere adresse for en allieret militærflughavn – har Riccius-Winter og K.O.O.P. opført et nyt butikscenter. Kaiser's Markt er et tyngdepunkt i infrastrukturen i det nye boligkvarter Berlin Gatow, et af de største boligudviklingsprojekter i den tyske regeringsby. Kaiser's Markt ligger i første række som porten til området.

- Derfor også med en omhyggeligt bearbejdet arkitektur i et moderne, frisk sprog i tilsvarende materialer, kommenterer arkitekten Tanja Riccius fra Riccius-Winter.

Facaden bygges op med et bånd af antracitfarvede laminerende plader, vekslede med glaspartier som i en stregkode. Herover følger en afslutning med den lyse Petersen Tegl D71 og en fugeså lys, at totalindtrykket er som en lys, homogen flade- og vedligeholdelsesfri, vurderer Tanja Riccius og tilføjer: - Murværket fremstår mindre som enkeltsten i forbandt, mere som en facadehelhed med et farvespil som i natursten.

Tanja Riccius minder samtidig om de ofte kulørte reklameopslag, der sætter deres aftryk på facaden af et butiksområde som Kaiser's Markt: - netop derfor skal denne vidunderlige tegl sørge for, at bygningen alligevel ubesværet følger sig ind i landskabet.

PETERSEN Tegl D71 I ORKESTRERING MED ET ANTRACITFARVET PLADEMATERIALE: - KONTRASTER OG OMHU MED DETALJERNE.

Boliger på listesko

FOTO: PETER JØRGENSEN

Domus Arkitekter er ansvarlig for arkitekturen til tre nye boligprojekter i Søborg ved København. I rollen som bygherre var det Sjælsø Gruppen, der ønskede et murværk med Petersen Tegl D71.

- Vores interesse var primært, at facaderne blev lyse, enkle og skarpe. Overfladebehandling blev fravalgt, da vi opdagede D71, forklarer arkitekt MAA Henrik Lading, Domus Arkitekter. Projektet er opdelt i tre faser: Søborg have, 72 ejerboliger i en størrelse på 112 m². Anden etape indeholder 82 lejligheder for pka, mens en tredje fase er under forberedelse: Ældreboliger for boligselskabet FSB.

- I diskussionen om murværkets overflader er det vedligeholdelsen, der er omdrejningspunktet. Her har Petersen Tegl D71 en klar fordel frem for puds og filts, vurderer Henrik Lading.

- Vi er i et område med eksisterende tæt bebyggelse. Det er vigtigt, at husene fremstår lette og transparente, så vi undgår et indtryk af, at alt er tæt pakket. Byggeriet skal integrere sig fint og ubesværet. Derfor også altaner med glasværn og vinduer med lyse rammer, pointerer Henrik Lading.

PETERSEN Tegl D71 OG ALTANER MED GLASBRYSTNINGER: LET OG TRANSPARENT ARKITEKTUR.

SØBORG HAVE – FØRSTE AFSNIT AF TRE I SØBORG VED KØBENHAVN AF DOMUS ARKITEKTER.

Med hammer og mejsel

- Vi er ubeskedent stolte af resultatet, lyder det fra tegnestuesamarbejdet Poul Lodbergs Tegnestue og oneN design, Lars Frank Nielsen. Emnet er en familievilla til bygherren, vinhandler Gunnar Jacobsen, Bichel Vine, og hans hustru på en adresse i Hjortshøj ved Århus. Lodberg og oneN vandt en indbudt konkurrence med et præcist formuleret hus i et enkelt artikuleret greb, der ikke mindst udmærker sig ved at integrere grundens landskabelige herlighed.

Terrasserne er fx indarbejdet i det strenge længehus, så parcellens naturkvaliteter kan nydes uforstyrret. Med facader af Petersen Tegl D71 fremstår tegner Hjortshøjlund sig på et tæppe af grønt med en skarp-hed, som var det en hugget monolit. Det syntes også Århus kommune, som i oktober til-delte Hjortshøjlund en arkitekturpris.

- Tildelingen sker på baggrund af forståelsen for arkitektur og kvalitet, som klart kommer til udtryk, hed det i juryens motivation.

HEROVER: HUSETS TERRASSER ER INDARBEJDET SOM EN INTEGRERET DEL OG EFTERLADER DET KUPEREDE LANDSKAB HELT UFORSTYRRET.

HERUNDER: VILLAEN ER PÅ 254,5 M² MED TILHØRENDE VOGNPORT OG UDHUS PÅ 74,9 M². ARKITEKTUR: POUL LODBERGS TEGNESTUE OG ONEN LARS FRANK NIELSEN.

FOTO: RON VAN LEEUWEN

Drømmen - sten på sten

En drøm gennem 28 år, der blev til virkelighed. Sådan beskriver arkitekten Ron van Leeuwen, Kokon Architecture & Urban Design, sit nye hjem i egen streg: 320 m² i Maasland i Hollands tætbebyggede region De Randstad mellem Amsterdam, Rotterdam, Utrecht og Den Haag. Her er det en sjældenhed – som en diamant i en pløjemark – overhovedet at få en grund. Familien van Leeuwen købte et nedlagt landbrug, rev bygningerne ned og opførte drømmehuset. Formen er derfor også inspireret af landbrugsarkitekturen.

Ron van Leeuwen: - Vi har arbejdet meget med lyset og sikret de flotteste indfald for solen. Petersen Tegl D71 er valgt, fordi den har enorme kvaliteter i sollys. På afstand er den murede flade homogen, tæt på har murstenen et helt forrygende spil med fantastiske farver.

HERUNDER, TV: HUSETS FORM ER INSPIRERET AF DE HOLLANDSKE BONDEGÅRDE, HVORAF FLERE ER NABOER. FACADERNE ER MURET MED PETERSEN TEGL D71, TAGET UDFØRT MED MATTE KERAMISKE KLINKER.

HERUNDER: FAMILIEN VAN LEEUWENS HUS LIGGER MED STOR LANDSKABELIG HERLIGHED LIGE NED TIL EN AF HOLLANDS MANGE KANALER. FOTO: RENÉ VAN DEN BURG.

Norsk råderum

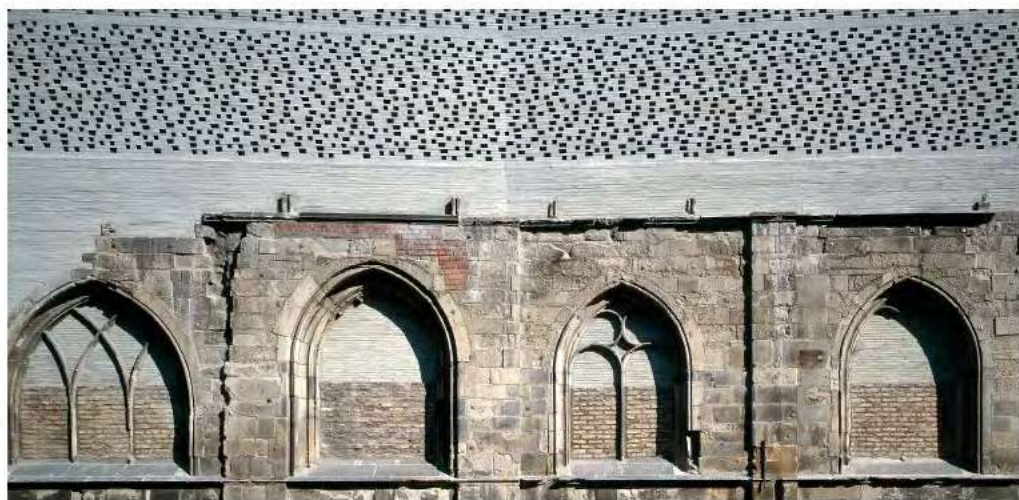
HERUNDER: DET HARMONISKE FAMILIEHUS LIGGER ELEVERET I KUPERET TERRÆN. JENS SELMER HAR DISPONERET 580 IMPONERENDE M², SÅ DE VIRKER LETTE OG TRANSPARENTE.

HEROVER: ARKITEKTUREN HAR HENTET INSPIRATION FRA FUNKTIONALISMENS SPÆNDSTIGHED MED HORIZONTALT KRÆFTER I DIALOG MED DEN VERTIKALE KRUMNING.

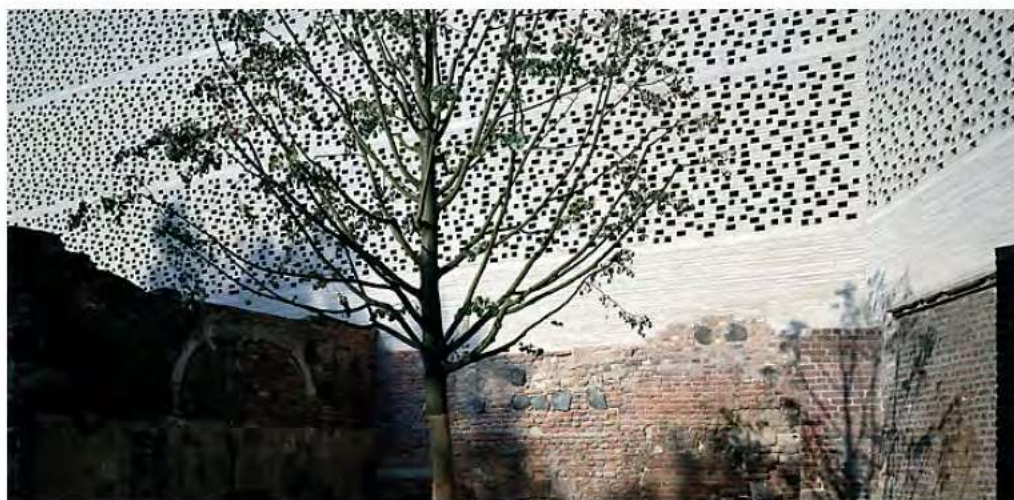
HERUNDER: KRISTOFFERSEN RESIDENSEN ER I TRE ETAGER MED FACADER AF PETERSEN Tegl D71, TAG AF ZINK OG TILBEHØR AF MØRKE TRÆSORTER. ARKITEKTUR: ARKITEKT MNAL JENS SELMER.

HERUNDER: MURVÆRK MED PETERSEN Tegl D71 LEVERER EN ENSARTET OVERFLADE, MEN MED ET LIVLIGT FARVESPIL: EN STEN, DER IKKE ER SOM DE ANDRE, SIGER PER KRISTOFFERSEN.

TRE HISTORISKE KIRKEBYGGERIER HAR LIGGET PÅ GRUNDEN. FUNDAMENTER FRA DET 9. TIL 13. ÅRHUNDREDE ER BEVAREDE OG NU EN INTEGRERET DEL AF PETER ZUMTHOR ARKITEKTURENS MURVÆRK. DET ER UDFØRT MED PETERSEN Tegl KOLUMBA™.

EN GÅRDHAVE ER TILPLANTET MED 11 STK. 20-30 ÅRIGE SLANKE TRÆER I EN FORRYGENDE DIALOG MED DET FLETTEDE MURVÆRK. TRÆERNE ER DONERET AF ENGAGEREDE MEDVIRKENDE TIL OPFØRELSEN AF KUNSTMUSEET KOLUMBA.

KOLUMBA 2007

Tænk engang over dette:

Kan man i virkeligheden

skelne mellem nutid og fortid?

Netop som fortid er fortiden jo nutidig,

men det vil sige, at historien

og det tilhørende historiske øjeblik

er et og det samme.

Hvert historisk øjeblik

har tilsvarende sin egen historie;

i bevægelse er historie altid

en helhed og total.

Idet dagen i dag ændrer sig,

bliver ikke kun i dag anderledes,

men også i går.

For i går er umiddelbart et afsæt for i dag.

Ser man på den æstetiske aktualitet

af et kunstværk fra det fjerde århundrede

før Kristus

er værket af i dag;

og i forhold til netop denne aktualitet

skal et museum -

hvis det ikke bare skal blive til et pulterkammer -

præsentere det pågældende kunstværk.

Albrecht Fabri · Udkast til et nyt museum · 1953.

KUNSTMUSEET KOLUMBA I KÖLN ER PÅ 3750 M², INKLUSIVE DET ARKÆOLOGISKE UDGRAVINGSOMRÅDE, DER NU ER INTEGRERET I BYGNINGEN BAG KOLUMBA™ STENENES FLETMURVÆRK. FOTO: GUIDO ERBRING.

KOLUMBA 2007. BYGHERRE: ÆRKEBISPEDØMMET KÖLN, KARDINAL JOACHIM MEISNER, ARKITEKTUR: PETER ZUMTHOR. KOLUMBA™ MURVÆRK: PETERSEN Tegl A/S. UDFØRELSE: E. HEITKAMP GMBH. PRIS: 43,4 MIO EURO (325 MIO. KRONER).

UDGRAVINGSOMRÅDET ER GJORT TILGÆNGELIGT BAG FLETMURVÆRK AF KOLUMBA™ STEN. EN GANGBRO FØRER GENNEM DE TIDLIGE RUINER FRA MIDTEN AF DET 1. ÅRHUNDREDE OG DET KÖLN, DER BLEV GRUNDLAGT AF ROMERNE SOM COLONIA CLAUDIA ARA AGRIPPINENSIS. FLETMURVÆRKET TJENER TO FORMÅL: AT SKABE ET FASCINERENDE FILTER FOR DAGSLYSET OG AT VÆRNE DE ARKÆOLOGISKE UDGRAVNINGER UDEN AT GIVE AFKALD PÅ UDEKLIMAET, DER BEDST BEVARER RUINERNE FRA 1. OG 6. ÅRHUNDREDE. FOTO: HELENE BINÉT.

Vejen til Zumthor

Sådan kom Petersen Tegl i dialog med arkitekten bag Kolumba i Köln

En dag i 1997 sad en ung dansk arkitekt og arbejdede på en tegnestue i Haldenstein Schweiz. Arkitekten var Mads Bjørn, tegnestuen Peter Zumthors. Projektet på bordet var et forslag til nyt kunstmuseum i Köln: Kolumba. Mads Bjørn arbejdede i et år hos Peter Zumthor, bl.a. på det Kolumba-forslag, der siden kom til at vinde den indbudte konkurrence blandt Europas førende arkitekter. Bjørn var i den periode på tættest hold af den forskning, der foregik omkring forslaget murværk: En anderledes mursten, en slankere og en fleksibel med varierende dimensioner.

- Året efter og tilbage i Danmark besøgte jeg Petersen Tegl. Og så vidste jeg egentlig med det samme, at her var et teglværk, der ville kunne løse den udviklings opgave, som Peter Zumthor havde stillet. Måske som det eneste i Europa, fortæller Mads Bjørn.

Han drøftede sagen med Christian A. Petersen, der omgående tastede nummeret til Zumthor i Haldenstein og sagsarkitekt Rainer Weitschiess: - Vi vil gerne i dialog om at producere mursten til Kolumba i Köln.

Det var 13. marts 1998.
Resten er nu historie.

Udvikling

- Vi vil aldrig glemme Mads Bjørn for hans tillid til os og for det resultat, der kom ud af det: Et stort udviklings spring ikke bare for Petersen Tegl, men for moderne murværk over hele verden, erklærer Christian A. Petersen.

Han var den 14. september 2007 inviteret med på ærespladserne til indvielsen af Kunstmuseet Kolumba i Köln.

MADS BJØRN - I DAG DEN ENE HALVDEL AF TEGNESTUEN PRAKSIS I SVENDBORG. PARTNEREN HEDDER METTE TONY.

Renhed! Klarhed! Enkelhed!

Sidst de opråb lød på kloden under et bredt vinge-fang var med fødselskvaler, mens verdens store religioner tog form. Vi hævder ganske vist ikke, at Kolumba-arkitekten Peter Zumthor tager imod på tegnestuen i Haldenstein med glorie om sin efterhånden 64-årige skalp. Men der er noget metafysisk ved mandens håndtryk, hans barytone stemmes modulering og det rum, han bringer med sig: Derhjemme, en time sydøst for Zürich, blandt tegnestuens 14 disciple, men også i de projekter, der bærer hans underskrift. Mærket synes de at være af septemberdisens grå lys, spejlet i blikstille Wallensee og af en himmelsk dimension, tegnet her på schweizeralpernes yderste kniplingskant.

Gennembrud 1989: St. Benedikt Kapelle i Sumvitg. 1996: Der er vækst i Zumthor-kulten, kurbadet Therme Vals færdiggøres, Kunsthau Bregenz i Østrig følger året efter. 2007, og der er dømt Zumthor hat-trick: I maj er der åbning af Bruder-Klaus-Kapelle i sydtyske Mechnich. 29. september: Kunsthau Bregenz åbner dørene for en retrospektiv udstilling af Peter Zumthors arbejder 1986-2007. 14 dage forinden er han centrum i Köln, da den katolske kirke med vanlig sans for ceremoniel pomp fejrer åbningen af sit Kunstmuseum Kolumba.

Så nu er der gang i produktionen, tænker man i slipstrømmen af kollegernes arkitekturfabrikker med hundredvis af ansatte i London og Rotterdam, New York og Beijing.

Og så møder vi miraklet i Haldenstein: Professor Zumthor og hans halve snes medarbejdere, fordybet i stilhed, omspundet af intimbhavens elegant nejende akacier og kirsebær. De unge træer vugger let i takt med tegnestuens moderne puls, forstærket, som den bliver, af bondeflækkens historiske scenografi.

ØVERST
ST. BENEDIKT KAPELLE,
SUMVITG, SCHWEIZ,
1989

NEDERST
KUNSTHAUS BREGENZ,
ØSTRIG,
1997, FOTO: TOMAS RIEHLE

Med ikonstatus følger, at der er gigantprojekter på vej - og tegnestuen må vokse?

- Det sker ikke, erklærer mesteren i et intenst interview midt i de afsluttende forberedelser før tilbageblikket i Bregenz.

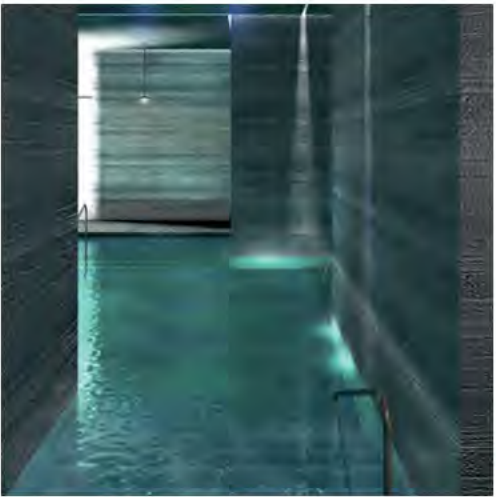
- Faktisk er jeg meget lidt glad for al den virak og offentlighed. Jeg kan - som De sikkert har opfattet - blive temmelig gnaven og knurrende, hvis min frihed begrænses. Men en gang imellem er jeg altså nødt til at acceptere det og gøre ting, som egentlig er mig imod. Men så snart jeg kan, vender jeg tilbage til min trygge kreds, til min familie, mine børn og børnebørn og til tegnestuens ro. Sådan har jeg besluttet det. Jeg vil bevare den tætte kontakt til ethvert af vore projekter. Jeg er forfatteren. Det er mig, der skriver under. Jeg er komponisten og dirigenten af mit eget værk. Men med god hjælp fra mine dygtige medarbejdere, understreger Zumthor.

'My guys', kalder han dem, ikke uden kærlighed i stemmen: - Jeg har sjælfulde folk her, mennesker, der både forstår at lytte og at omsætte det, de hører, til praksis.

Kompromisles

Den bredpenslede ro råder på tegnestuens Süsswinkel 20, mens ordene falder. Man fatter, det er her, tankerne strømmer til kraftfulde bulletiner, materialiseret med underspillet stilfærdighed: Renhed, klarhed, enkelhed. Væsentligheder, der ikke kan tilsidesættes. Værdier, der ikke kan skæmmes af kommercielle kompromisser.

- Derfor gik jeg fra Santa Giulia projektet i Milano, indskyder Zumthor. Hans 1200 m2 store kirke skulle have været det bankende hjerte i Sir Norman Fosters 1,2 mio m2 masterplan for en ny bydel i Milano, Santa Giulia.

ØVERST
THERME VALS,
GRAUBÜNDEN, SCHWEIZ,
1996

NEDERST
BRUDER-KLAUS-KAPELLE,
MECHERNICH, TYSKLAND,
2007

Sankt Peter

Kolumba: Den schweiziske arkitekt Peter Zumthor arbejder med den store historie i en etisk og sanselig dimension.

- Men kommercielle hensyn misklædte hele miljøet omkring projektet. Så er det ikke længere min verden. Det kan jeg ikke arbejde med. I første prioritet skal opgaven ikke handle om penge, men om arkitektur.

I Milano igen en kirke?

- Jeg holder af at arbejde med institutioner, der hjælper mennesker, der gør os godt og som fremelsker det modsatte af aggressioner. Det kan være en kirke, et kapel, men også en koncertsal eller - som i Köln - et kunstmuseum.

Årtusinders historie

Kolumba vandt Zumthor i en indbudt konkurrence 1997: - På forbilledlig vis lykkes det Zumthors arbejde at virkeliggøre bygherrens ønske om at integrere og forbinde såvel kapellet Madonna in den Trümmern som de mange arkæologiske og historiske bygninger, hed det i Kolumba-juryens motivation for kåringen af vinderprojektet.

Og således blev Peter Zumthor den store formidler af årtusinders bygningshistorie. På grunden i downtown Köln lå de romerske ruiner fra vort 1. århundrede, kirkefundamenter fra 800 og 1200-tallet og en apsis fra et frankisk hus år 700. Zumthors Kolumba indeholder 4500 m³, der bygger videre på kirkernes fundamenter og indrammer de ældste udgravninger med fascinerende fletmurværk. Herpå rejser sig tre etager med udstillings faciliteter og administration.

Seneste kapitel i en føljeton over 2000 år?

- At være en del af den store sammenhæng er en stor oplevelse for mig og også en ambition: Hvis bygningen bidrager naturligt til de omgivelser, der allerede var på stedet, så er den lykkedes. Så er den menneskelig. Og smuk. Arkitektur handler om følelser, følelser først og intuition. Derefter kommer den intel-

HEROVER
KUNSTMUSEUM KOLUMBA,
KÖLN, TYSKLAND,
2007, FOTO: HELENE BINÉT.

lektuelle behandling med den lærdom, vi har tilegnet os. Det er med arkitektur som med musik: Den skal udføres, før vi kan opleve dens krop. Berøre den. Beskue den. Høre og lugte den. Men sanselig er den altid, kroppen.

Som Kolumbas murværk?

- Murværk var det naturlige valg: Mursten blev anvendt til at hele Kolumbas sår efter den 2. Verdenskrig. Mursten er en historisk tradition ikke bare omkring kirke og kapel, men i hele regionen. Og endelig var mursten i det specielt slanke format et rationelt valg, når vi skulle bygge videre på de eksisterende strukturer. Den dimension med en højde på bare 40 mm kan indrette sig efter ruinernes ofte komplicerede og detaljerede overflader og former.

Murstenens format er også kendt fra det Rom, som stod bag de første bosættelser på adressen?

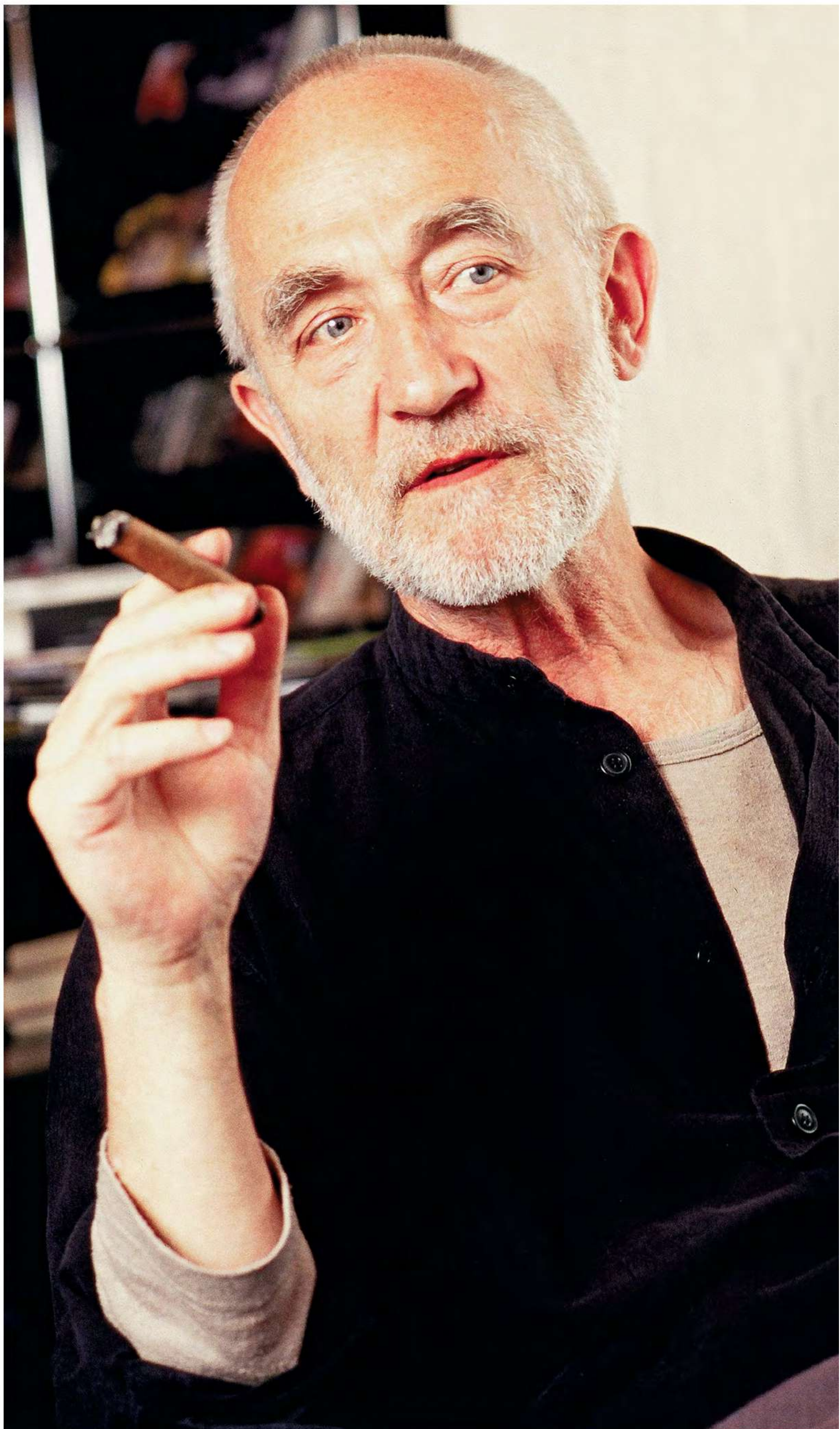
- Ja, men det var tilfældigt, ikke i sig selv en inspiration.

Er De tilfreds med resultatet efter ti års arbejde?

- Meget tilfreds. Mest af alt med, at så mange har forstået og værdsat, hvad vi har prøvet at gøre: At skabe et hus, som i sig har holdning og karakter, men på en sådan måde, at det underordner sig sin funktion. Og museets udstillede kunstgenstande tager sig netop prægtigt ud i de nye rammer, vurderer Zumthor.

Og nu står det der, Kolumba, 'Eftertænkensomhedens Hus', som det sigende er døbt af bygherren, ærkebiskoppen af Köln, Joachim Kardinal Meisner: En manifestation af autentisk kvalitet, udenfor tidens hændelige mode, men præget af materialernes renfærdighed og en vægtløs transparens. Dette er et hus, der siger: Jeg kan lide mine naboer.

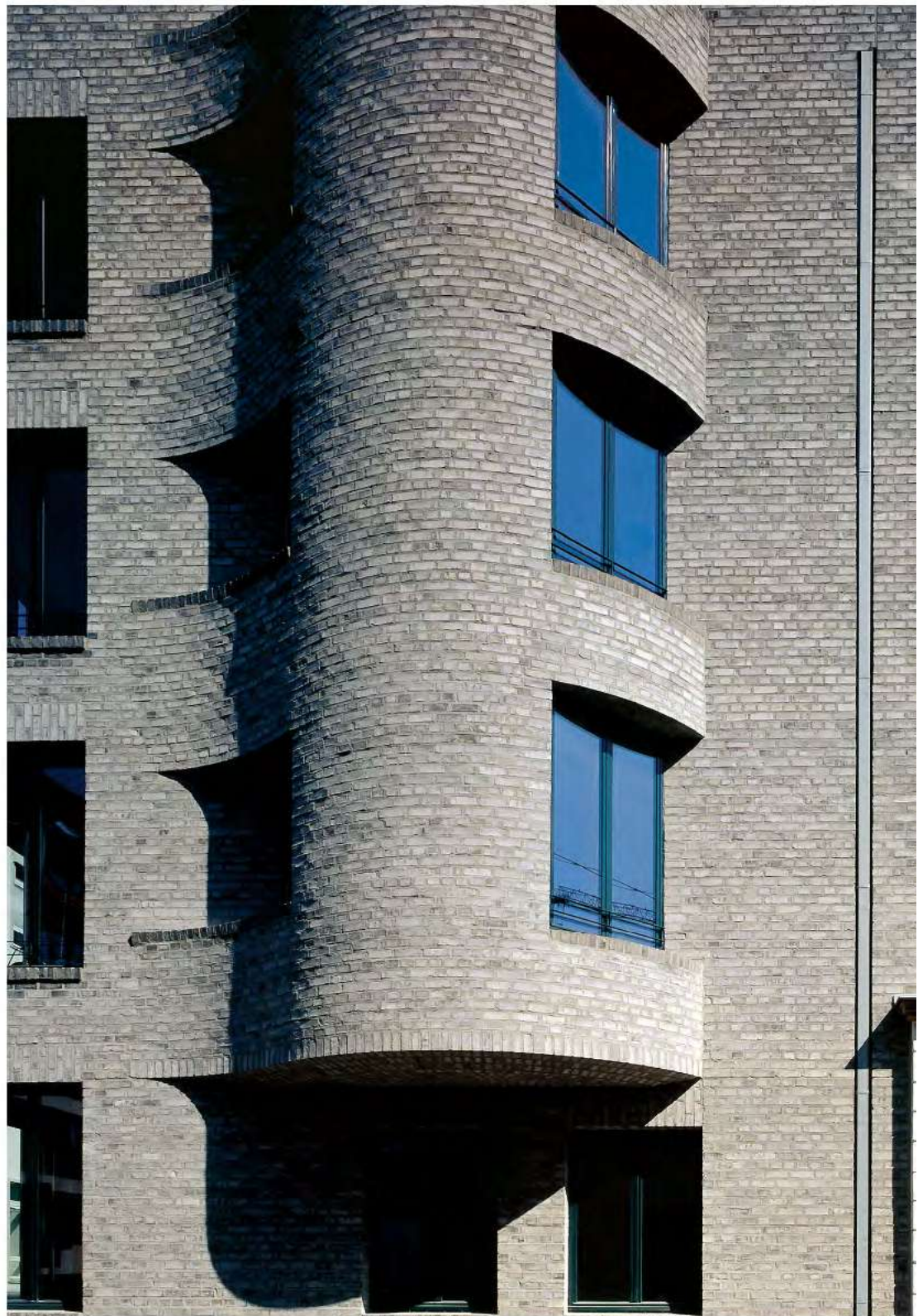
Stemplet af Zumthor. Renhed. Klarhed. Enkelhed.

HEROVER: INDGANGSPARTI, DISKRET TILBAGETRUKKET I EN LOGGIA MED DEN FORNEMT SKRÅNENDE AFSLUTNING - UDFØRT UDEN FORMSTEN.

HERUNDER: PARTERRET ER ET RUMMELIGT OG OVERSKUDS-PRÆGET OMRÅDE MED ANKOMST PÅ TERRAZZO I RAMMER MED DEN PÅ EN GANG RUSTIKKE OG MODERNE MURSTEN.

HEROVER: 15 NYE BOLIGER BAG FACADER AF PETERSEN Tegl D91. KARNAPRUNGningen TALER FLYDENDE MED NABOENS KLASSICISTISKE STRØG.

At bo, at være, at værnes

*Endnu dårligt tør i mørtlen
taler 15 nye boliger i Jakordenstrasse
voksant og fornuftigt med de langt ældre naboer*

Med historiske mellemrum opstår arkitektur, der ikke bare har noget på hjerte, men forstår at få det sagt, så alle samtykker: Ja, selvfølgelig!

Der findes ikke, som nogle arkitekter formulerer det, mange mulige huse til en given adresse. Der findes ét: Det rigtige.

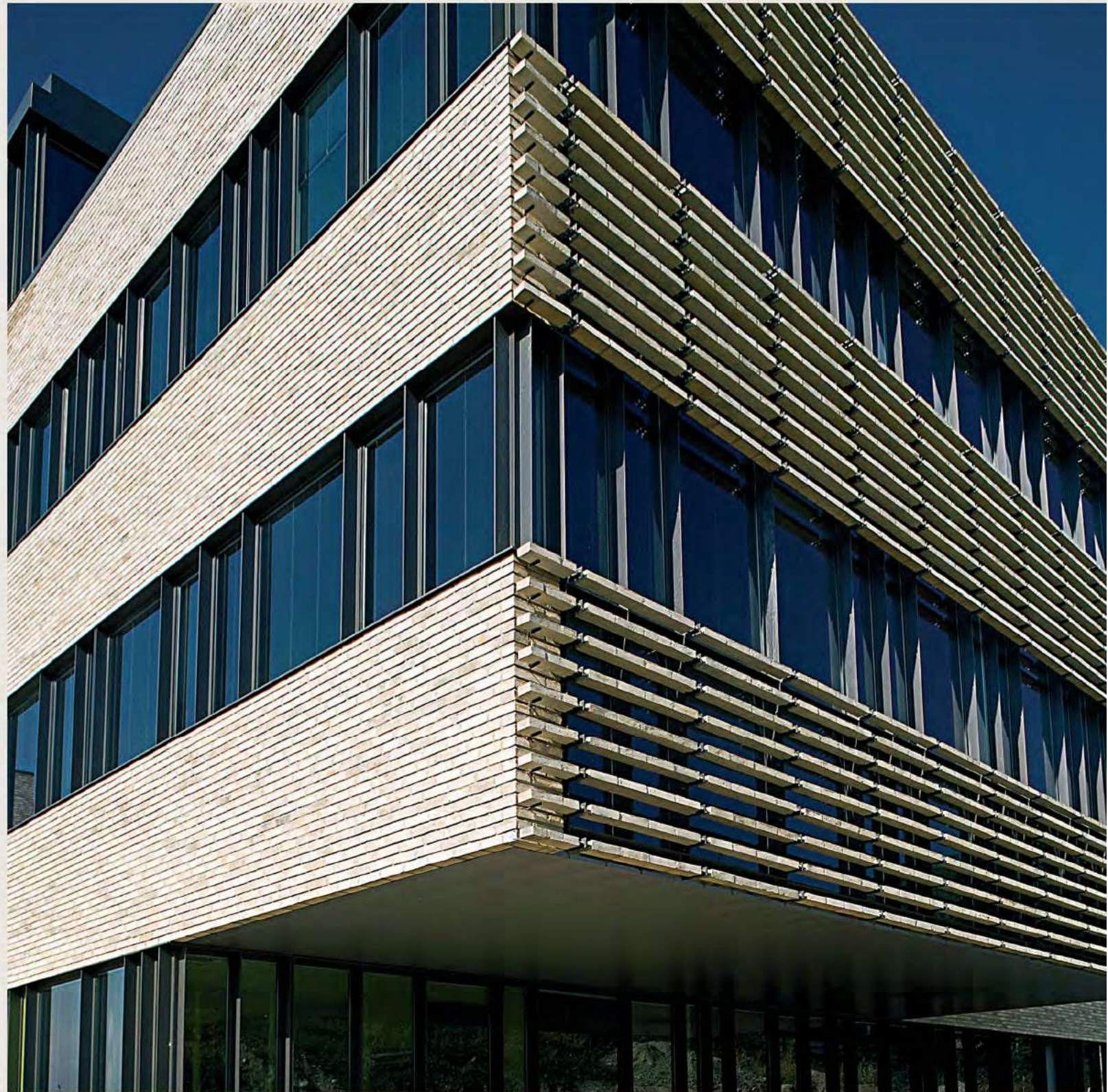
Sådan et har Architekturbüro Felder projekteret til et hjørne i Köln, der hvor Jakordenstrasse møder Domstrasse: En sårbar adresse, der kræver respekt for omgivelserne.

- Vi ønskede et hus til at bo i, til at være i og som kunne værne sine beboere på bedste vis, pointerer Wolfgang Felder, Architekturbüro Felder.

Med ham som ansvarshavende er resultatet blevet moderne murværk af Petersen Tegl D91: En blød rustik

skalmur på bærende facadeelementer med en model-lerbar artikulation. Formålet er 15 nye lejligheder med et samlet etageareal på 2670 m². Ærkebispedømmet Köln er bygherre for projektet, der på en gang udstrå-ler modernitet med holdning og en klassisk formgiv-ning, der taler ligebyrdigt med såvel efterkrigstidens prosaiske metervarer som med en mere nobel klassi-cistisk nabo.

Speciel ros skal Felder have for gavlens rundede karnap, der organisk masseres ud af murværket og for det tilbagetrukne indgangsparti med samme opvisning i solistisk murværk. Husets fysiognomi er udført i seks etager med fire i facadelinje, mens to er udført som gradvise aftrapninger. Boligerne blev taget i brug i maj 2007.

HEROVER: Tegl, PETERSEN Tegl D72, ANVENDT FORFRISKENDE ANDERLEDES SOM VINGEPROFILER, DER GØR DEN ELLERS MÆGTIGE FACADE LET OG ELEGANT.

HERUNDER: PLH ARKITEKTER: AFTRAPPEDE BYGNINGS VOLUMENER SIKRER, AT ROSKILDES NYE POLITIGÅRD OPTRÆDER ÅBEN, ELEGANT OG MODEN TIL INTEGRATION. TILBAGETRUKKET PENTHOUSE BAG FACADEBÅND AF PETERSEN Tegl D72, VEKSLLENDE MED PARTIER AF GLAS OG GRÅT ELOXEREDE ALUMINIUMS PROFILER.

Forklædt som lille

*Med sine 10.000 m²
står Politigården i Roskilde
alligevel let og transparent*

PLH Arkitekter, førende dansk tegnestue, står bag et dygtigt arkitektonisk projekt til en politigård i Roskilde: At tilføje 10.000 nye m² i et komplekst sammensat byrum omkring et nyt Polititorv og domkirkestedens historiske tinghus.

Med aftrappede volumener brydes facaderne op og med tematisk anvendelse af glas og lyst, dansk murværk opnås lethed og transparens. Vinduespartierne er udført med en slank finne der danser i moduleringen og giver spil i facaden. Den orkestrering er en ønske position for Petersen Tegl D72, som her viser sin fulde styrke som den skarpt formulerede, tydeligt artikulerede og den rigt strukturerede.

Arkitekt MAA Eline Leisner, PLH Arkitekter: - De forholdsvis store bygningskroppe har i denne arkitektur fået et let anstrøg med naturlige bevægelseslinjer. Fra første færd opleves Roskilde Politigård som en naturlig del af området.

HEROVER, TV: GUSTAV OELSNER
– MURSTENENS ARKITEKT, 1879 - 1956.

Livet i forbandt

*Skal arkitekturen spejle tilværelsens mangfoldighed?
Eller levere ideale, geometriske formstudier?
Den tyske arkitekt Gustav Oelsner var ikke i tvivl*

Gustav Oelsner Gesellschaft hedder en tysk interesseorganisation, hvis vigtigste formål er at knytte værdierne fra tysk byarkitektur i 1920-30 til nutidens arkitektur udvikling.

Gustav Oelsner, 1879-1956, var arkitektuddannet og blev senator med ansvar for byggeri i Altona fra 1924. Det er derfor hans fortjeneste, at den almene befolkning i de næste ti år fik bedre boliger, skønnere boliger og sunderne boliger. Oelsner var præget af et socialt engagement og en aldrig svigtende interesse for kvalitet, og hans arbejde med ikke mindst murværk er banebrydende.

- Oelsner prægede udviklingen sammen med Fritz Schumacher og Fritz Höger, men nævnes desværre sjældnere, erkender præsidenten for Gustav Oelsner Gesellschaft, Dipl. arkitekt, Professor Dr. Peter Michelis. Nu gør selskabet en indsats for at udbrede kendskabet til den mand, der i sin tid i Altona stod bag arkitekturen til 1600 boliger, institutioner og offentlige bygninger.

Schumacher, Höger og Oelsner var alle murværkets arkitekter. En del arkitekter synes at mene, at glas, stål og beton er at foretrække?

Peter Michelis: - Men stadigt flere sander også, at murværk – i modsætning til mange mere teknologiske materialer – har eviggyldighed og en enestående due-lighed. Målet er at udvikle nye, personlige udtryksformer.

Gustav Oelsner havde en forkærlighed for mursten med et anderledes, personligt og ofte mere uforarbejdet udtryk end de gængse, flot ensartede industristen, som var på markedet. Han talte om en 'kjole af sten' i et forbløffende farvespil med sorte, røde, okkergule,

brune og endda violette nuancer, gerne så rå og rustikke som vel muligt. Samtidig arbejder han med slaggesten, hvis overflade er ekstremt porøs, og han udfordrer skalmuren med stærke forbandt variationer: Standerskifter og muring med sten på højkant og fladen vendt ud i facaden. På den måde opnår Oelsner et fagligt sublimt murværk, en artikuleret skalmur og arkitekturens klare signaler: Her er rettidig omhu og et fint håndarbejde til menneskers boliger.

Også til dem, der ikke var så bemidlede.

Gustav Oelsner præsenterer et murværk, der spejler mangfoldighed og uforudsigelighed – det ensartet uensartede, netop er de højeste fyrtårne i en moderne tilværelse.

Tankevækkende i en tid, hvor modernismen har gjort de fleste kunstnere til producenter og arkitekter til eksponenter for den byggeteknologiske udvikling. Arkitekturens kvalitet måles først på sin nyhedsværdi. Modernismen ville den tekniske effektivitet, funktionalismen forkastede ydre pragt og pynt. Men i det opgør glemtes kvaliteter, som blev dyrket af en Gustav Oelsner i Tyskland, en Norman Shaw i England og en Anton Rosen i Danmark.

Og Gustav Oelsner i en moderne sammenhæng?

Michelis: - Han viser os en selvforståelse og selvbevidsthed gennem arkitekturen, som mange er ved at glemme i en intensiv internationalisering. Vi mener, at Oelsner har et vigtigt budskab til os om omhu, ædelt håndværk og arkitekturens sociale dimension.

Af samme grund udgiver Dr. Peter Michelis i dette efterår en ny biografi om Gustav Oelsner med den fine og rammende titel: Lys, Luft og Farve.

HEROVER: GUSTAV OELSNER SINDBILLEDE FRA ET HOVEDVÆRK I ALTONAS SCHÜTZENSTRASSE: HVOR MENNESKER OG DERES BØRN LEVER OG HAR DET GODT, SKAL OGSÅ BYGVÆRKET BEHANDLES MED OMHU OG NÆNSOMHED.

TV: PETERSEN TEGL ER I FÆRD MED AT UDVIKLE SIT EGET PRØVEMURVÆRK MED MANGFOLDIGHED OG FARVEGLÆDE SOM MÅLSÆTNING. DE FØRSTE OPGAVER ER I GANG.

TH: LEG MED MURSTEN – IKKE BARE FARVERNE, MEN OGSÅ FORMATERNE VARIERES. DET ER DEN SAMME TYPE MURSTEN, DER VENDES PÅ LØBER, KOP OG FLADE.

Vinotek grand cru

Kun den bedste appellation var god nok, da Dansk Vincenter i Hvidovre skulle vælge byggematerialer til sit nye 'Vinotek'.

- Ikke en vinkælder, for rummet ligger i parterre, understreger direktør Torben Andreasen, Dansk Vincenter. Han valgte naturmaterialer – i harmoni med den danske vinproduktions tradition. Og dertil kun de bedste: Grønlandsk marmor, ældet elmetræ og dertil Petersen Tegl D91, gråreduceret, er anvendt til vanger i murede vinreoler og Kolumba™ på gulvet. Alt rå og rustikt, autentisk og kraftfuldt: - Nøjagtig som vores vin, siger Torben Andreasen.

Dansk Vinceners Vinotek er på ca. 60 m² og kan rumme op til 8000 flasker og bruges til kunder og gæster, når der skal smages på den gode vin fra danske marker.

ØVERST: PETERSEN TEGL KOLUMBA™ PÅ GULVET OG D91 I REOLEN I DANSK VINCENTERS VINOTEK.

TH: VINOTEKET KAN RUMME OP TIL 8000 FLASKER FRA EN DANSK VINPRODUKTION, DER ER VED AT FÅ AFGØRENDE BETYDNING I INTERNATIONALE VINKREDSE.

TV: MURERMESTER HENRIK DAHL PEDERSEN, J. OLE PEDERSEN A/S - VI GLÆDER OS TIL MERE SPÆNDENDE MURVÆRK. YDERST / ØVERST: PRODUKT- OG METODEUDVIKLING: BUTTERFLY-STEN, HALVERINGS FORBEREDT, TIL KRUMNINGER OG SØJLER. SAMME KVALITET, BILLIGERE PRIS. YDERST / NEDERST: BISPEBJERG BAKKE – MASSER AF ERFARINGER I GODT MURERHÅNDVÆRK. BRUG DEM!

FOTO: PETER JØRGENSEN

Kunsten at mure...

*Sådan gør vi:
Murermesterens fire veje
til flot murværk og håndværk de luxe*

Bispebjerg Bakke, det mest omtalte danske boligbyggeri i mange generationer, er afsluttet. Det organisk bugtende murværk med tilhørende dobbeltkrumme tagflader, buede vinduespartier og krumme vægge står der. 154 boliger er taget i brug.

Hvad så nu?

- Vi vil gerne lave mere dramatisk og professionelt murværk, siger den ansvarlige murermester på opgaven, Henrik Dahl Pedersen, J. Ole Pedersen A/S i Rungsted og udfordrer arkitekterne: - Projekter det!

Murermesteren anviser fire veje til 'cool' murværk, den dekorative skalmur. Med elementbyggeriet har vi aldrig haft bedre forudsætninger for at mure fantastiske skalmure, forrygende tapeter, der kan klæde vore huse i de kommende århundreder:

1. Giv arkitekterne en bedre uddannelse i murværk: Stentyper, forbandt, mørtler. Det fag bør være obligatorisk udtømmende stof på arkitektskolerne. Der findes masser af god litteratur til undervisningen og talrige gode eksempler på historisk murværk.
2. Korrekt prissætning. I udgangspunktet koster mønster, stik og relief mere. Men glæden ved huset er tilsvarende større, holdbarheden længere: Det er smukt, man værner det. Forkerte priser giver ærgrelser begge veje. Flot murerarbejde kræver arbejdsglæde.
3. Udførelsen skal optimeres. Ved at bringe murerne tidligt ind i designfasen kan de ofte anviser alternative løsninger. På Bispebjerg Bakke er 'butterfly-stenen' et eksempel. Procesoptimering er ikke at ændre på arkitektens design, men at gøre det nemmere og billigere at udføre, erklærer Henrik Dahl Pedersen.
4. Arbejdsprocesserne industrialiseres. Eksempler fra Bispebjerg Bakke er 6 m lange hjørnejern, arbejdsplatforme i stedet for stilladser, valsede skabeloner i aluminium (i stedet for træ), produkt- og metodeudvikling i god tid inden den faktiske udførelse. Pkt. 3 og 4 sparede 15-20 pct. på murerentreprisen!

FOTO: PETER JØRGENSEN

Gensyn med 1999

*Pfizer i Ballerup:
I slutningen af 1990'erne var
blådæmpede Petersen Tegl hot news.
Otte år senere er der nye søskende.
Kloner?*

Pfizer Danmark var i 1999 en af de første, der opførte et domicil med blådæmpede Petersen Tegl D51. Det skete efter et projekt på 4.700 m² af tegnestuen Pertl & Black.

Men huset var fra projektets start forberedt for en byggeoption på en etape 2 og yderligere 4.500 m².

Dem har arkitekterne Dall & Lindhardtzen nu leveret. Det er sket med en forlængelse af den oprindelige projekts skalmurede længebygninger, plandisponeret i en U-form. Konstruktionsprincipperne er de samme: Skalmur på bærende betonelementer. Nyt murværk møder eksisterende, men i det færdige resultat er det ikke muligt at skelne, hvor det sker. Integrationen er perfekt.

- I en god dialog med Petersen Tegl fik vi brændt og håndsorteret en blanding, der fuldstændig matcher den sten, vi murede med for otte år siden, beretter Bygherren Pfizer Danmark.

Dall & Lindhardtzen med arkitekt MAA Søren Hovmand som ansvarshavende har projekteret en domiciludvidelse med lys og rum, med detaljer og helhed, som fra første færd fremstår melodisk og harmonisk: - Især lagde vi vægt på konferencefløjen, der både i sit ansigt udadtil og i sin indretning præsenterer sig som en særlig del af bygningen.

HEROVER: DALL & LINDHARDTSENS PROJEKT ARBEJDER MED UDFORDRENDE LYSINDFALD OG TILSVARENDE DYNAMISKE SKYGGEVIRKNINGER PÅ MURFLADEN AF D51 OG VENTILATIONS-STEN.

HERUNDER: PFIZER DANMARK HAR I DAG Knap 10.000 M² UNDER TAG OG ER FORBEREDT, OGSÅ TIL MARKANT VÆKST I FREMTIDEN. PROJEKT: DALL & LINDHARDTSEN.

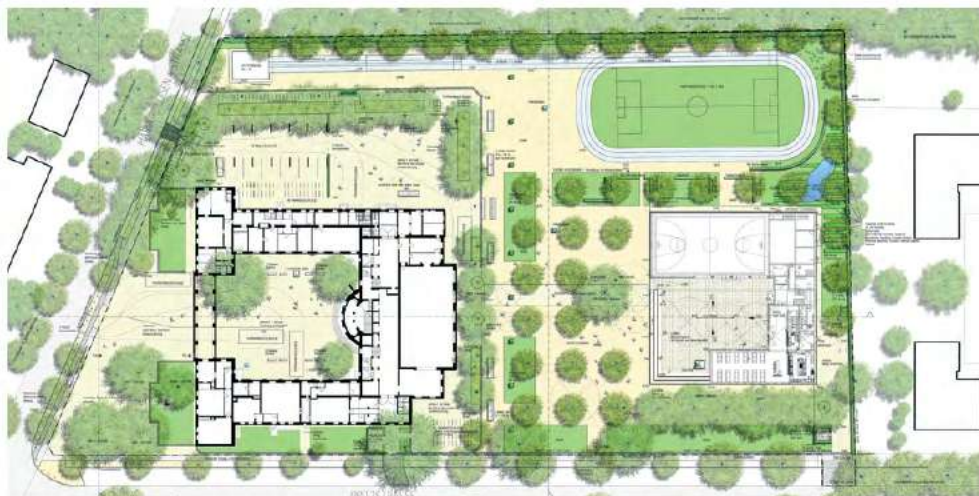

FOTO: WERNER HUTHMACHER

HEROVER: RETTIDIG OMHU. HARMONI. AFPRØVEDE LØSNINGER. DETALJERIGDOM. STUDIO ANDREAS HELLER TALER VORTIDS SPROG, MEN GLEMMER IKKE HISTORIENS.

HERUNDER: FORUM JOHANNEUM ER ET GAMMELSPROGLIGT GYMNASIUM: FRA NATURENS HÅND STRÆBER ALLE MENNESKER EFTER VIDEN (ARISTOTELES).

HERUNDER: PETERSEN Tegl D99, FLensburg FORMAT, I DIALOG
MED DEKORATIVT GLASPARTI, INDFATTET I SORTELOXEREDE
ALUMINIUMS RAMMER. LEJEFUGER ER DYBE, STUDEFUGER FYLDE.

Schumacher & Eftf.

*Hamburg: Studio Andreas Hellers efterfølger til Fritz Schumachers
Forum Johanneum fra 1914 taler tidens sprog.
Men også den gamle mesters*

Rettidig omhu. Harmoni. Afprøvede løsninger. Detaljerigdom. Det var i 1914 god latin i byggerier, som Hamburgs store bygmester Fritz Schumacher lagde navn til.

- Det sprog taler vi stadig, erklærer Studio Andreas Heller, som i 2007 har lagt 2300 nye m² til Schumachers eksisterende gymnasieskole Forum Johanneum: Faglokaler, sportshal, kunst- og musikcenter og flere fælles faciliteter for de omkring 1000 studerende på den traditionsrige skole.

Andreas Heller med arkitekt Sona Kazemi som ansvarshavende har lagt respektfuld afstand til forgængerens hovedbygning og danner med det nye bygningskompleks et smukt, egebeplantet gårdrum til såvel pauser som studier: En Johanneum Campus med arkitektoniske omgivelser af højeste kvalitet.

Skolen ligger i et historisk og traditionelt Hamburg kvarter med autentisk og gedigent rødstens murværk, overvejende fra Schumachers periode. Studio Andreas Heller integrerer sig og markerer samtidig sin modernitet med den karakterfulde og dunkle Petersen Tegl D99 i Flensburg formatet, et umisforståeligt signal om overskud af kraft, historie og fremsyn.

Den nye skolebygning er udført i to etager med flade tage med mulighed for ophold. Temaet er åbenhed, rummelighed og autenticitet, uanset hvilket arkitektonisk århundrede, man orienterer sig imod.

Forum Johanneum blev grundlagt af Martin Luthers gode ven Johannes Bugenhagen i 1529. Med den glædelige indvielse i 2007 er 'johanneerne' kun lige begyndt på det næste halve årtusind.

TV: SITUATIONSPLAN: SCHUMACHERS 1914-SKOLE TIL VENSTRE,
STUDIO ANDREAS HELLERS NYBYGNING TIL HØJRE.
TH: LUFTFOTO AF FRITZ SCHUMACHERS
OPRINDELIGE FORUM JOHANNEUM.

ØVERST: 1991: ULLA VIOTTIS 'ENERGI' ER ET RELIEF FRA 1991 TIL MALMÖ ENERGIVERK, NU EON. INSPIRATIONEN KOM BL.A. FRA ENERGIVÆRKETS RØRLEDNINGER TIL NATURGAS. OPGAVER BLEV BEGYNDELSEN TIL VIOTTIS LANGE VENSKAB MED PETERSEN TEGL A/S.

Der er natur. Der er kultur. Og så er der Ulla Viotti.

Den svenske kunster, født 1933, var i sin tidlige ungdom i tvivl, om arkæologien eller kunsten skulle blive hendes løbebane. I dag, 70 offentlige kunstværker senere, er resultatet kendt. Men det er typisk for enhver vurdering af Viotti, at den betoner hendes forankring i historien, hendes dialog med naturen, og hendes særegne væren udenfor tiden: Et arbejde af Ulla Viotti, ofte af tegl, er på en gang robust og moderne, men samtidig dybt rodfæstet, for anker i årtusinders historie.

'Jeg skaber min egen arkæologi' er et Viotti citat.

I mødet mellem menneske og natur opstår kulturen: Arkitektur, havekunst, infrastruktur. Og Ulla Viotti.

Hun er på en livslang rejse, dybt fascineret af naturen og af historien, artikuleret gennem kulturens billedsprog. Hendes arbejde foregår ofte i det åbne landskab – som med Cimbris eller Hyldest til Kung Bol. Andre gange føres dialogen med virksomheder eller på institutioner.

For en dialog er der, helt sikkert.

TELEMUREN I AABENRAA FRA 1993 ER FORTSAT ULLA VIOTTIS STØRSTE MUREDE SKULPTUR. DEN ORGANISK BØLGENDE MUR, DER OPRINDELIGT BLEV UDFØRT TIL TELE SØNDERJYLLAND, REGIONALT TELEFONSELSKAB, ER 60 M LANG OG 1,75 M HØJ.

HEROVER / TV: VED OL I GRÆKENLAND 2004 ETABLEREDE ARRANGØRERNE EN OLYMPISK SKULPTURPARK. TIL DEN BIDROG ULLA VIOTTI MED DENNE OLYMPIA DWELLING: FORMEN ER INSPIRERET AF MYKENES PORTEN MED DENS SIDDENDE LØVER OG AF MOUNT OLYMPIA.

HEROVER: ULLA VIOTTI DEBUTEREDE I MIDTEN AF 1960'ERNE OG HAR VÆRET EN EFTERSPURGT KUNSTNER I 40 ÅR. HUN HAR UDFØRT 70 ARBEJDER TIL OFFENTLIGE RUM, MANGE I PETERSEN TEGL.

En evangelisk toneart betager sproget, når det skal beskrive en kunstner som Ulla Viotti: En prægtig ambassadør for tegl, men også meget mere

- Intet eksisterer i tomhed, intet kommer af sig selv. Arbejdet tager afsæt i en historie, måske i et behov, forklarer Viotti, der hele sit professionelle liv har været optaget af at udføre bestillingsarbejder. Til Länssparkassen i Örebro, til Landstingets Kanslihus i Kristiansstad, til Malmö Energi, til Lasarettet i Trelleborg for bare at nævne få og kendte. Hendes engagement er kendt og elsket: I stedet, i historien, i kulturen, i menneskene, i funktionen. En Viotti i et selvtilstrækkeligt, æstetisk råderum uden spejling af funktion, baggrund eller hverdag – det er en utænkelighed.

- Men, minder hun os om, de bundne opgaver skaber inspirationen og energien til nye frie produktioner og til separat udstillinger.

Af dem har hun haft så mange, at de kan fylde en hel side i referencelisten.

- Det er en bestandig dialog, ofte er det enes afslutning begyndelsen på det næste. En livscyklus...

Og sådan er det, at vi igen nærmer os det evangeliske tema. Hun arbejder med den rå natur, raffinerer dens materiale, iscenesætter den. Af jorden kommer hendes arbejde, og engang skal det igen blive til jord.

Og det begynde...

I Ulla Viottis egen beretning begyndte det hele med en kunsthåndværker uddannelse og et virke indenfor brugskunst: Fade og skåle, kopper og kander. Men så kom rejsen til Petra 1966, Jordans underfulde World Heritage by, hugget ud af ørkenens klipper for mere end 2000 år siden.

- Siden blev intet mere det samme, husker Viotti. Fredfyldt stentøj til hjem og hygge transformerede sig til gigantiske tegninger, skitser af gestalter, ansigter, kykloper og furier. Al berømmelse til trods står hun stadig med begge ben solidt på den østerlenske muld, så også for Viotti selv lyder det besynderligt: - Men det var som om jeg var blevet en del af Petras bjerge. Mine jættestore fantasier og hele min verden syntes at strømme derfra.

Petra blev – sammen med hendes ophold på omkring et år i Israel og Mellemøsten i slutningen af 1960'erne – Ullas point-of-no-return: En væk-kelse? En åbenbaring? En besættelse?

- I hvert fald har jeg lige siden arbejdet med de kræfter, som jeg der kom i kontakt med, forklarer hun: Ansigterne ændrer sig, gestalterne er anderledes.

DET ER SÆREGENT FOR ULLA VIOTTIS ARKITEKTONISKE SKULPTURER, AT DE OFTE KAN MERE END SE GODT UD OG FORTÆLLE EN GOD HISTORIE. HER ER HENDES ROSTE BIDRAG TIL BYRUMMET I VELLINGE: VARGTORGET MED MUREDE SIDDEPLADSER I SOLEN. PETERSEN TEGL D43.

ET AF VIOTTIS SENESTE ARBEJDER ER DENNE SKULPTUR TIL SYGEHUSET I TRELLEBORG: ORGANISKE FORMER BLANDER SIG MED KATEDRALSKE AMBITIONER I ET BILLEDSPROG, DER PÅ EN GANG ER ULTRAMODERNE OG MARKANT INSPIRERET AF BÅDE MIDDELALDER OG GOTIK.

HEROVER / TH: CIMBRIS FRA 1997 ER ET MURET LANDSKABS MINDESMÆRKE OVER EN SVUNDEN TEGLVÆRKS KULTUR I SIMRISHAMN. SKULPTUREN ER TÆNKT SOM EN RAMME OM KULTURBEGIVENHEDER. MURVÆRKET ER UDFØRT MED MURSTEN OG FORMSTEN FRA PETERSEN TEGL.

Og det skete i de dage

Men hendes lyst til at forklare sig med repetition, med en arkæologisk tilgang til stoffet, og gennem arbejdet med de jordnære materialer er usvækket: Et arbejde af Ulla Viotti udspringer af historien og er en portal til fremtiden. Her er ingen modsætning, men et skæringspunkt. I det dannes nuet og i Viottis hænder et budskab, der på en og samme tid er fra for uendeligt længe siden og intenst nærværende.

Petersen 1990

I den store syntese mellem natur, historie og kultur opstår da kunstværket, i begyndelsen af stentøj, siden oftest af tegl og efter de samme tekniske principper som arkitektur. Sten på sten med fuger og forbandt.

Det har haft stor betydning for ikke mindst Petersen Tegl.

Samarbejdet med Ulla Viotti tog sin begyndelse i 1990 i forbindelse med hendes opgave for det daværende Malmö Energi (nu EON). I samarbejde med arkitekten Sten Samuelsson skulle hun udarbejde et relief til energiproducentens nye domicil. Samuelsson havde opdaget de kulbrændte mursten hos Petersen Tegl. Men dengang var mursten med

andre dimensioner end Dansk Normal Format endnu fremtid hos Petersen.

Christian A. Petersen: - Med Ulla Viottis ankomst og hendes visioner om den murede skulptur var der dømt formsten i massive forekomster. At vi er så stærke i den disciplin i dag, skyldes i høj grad Viotti.

Derfor lever man hos Petersen Tegl stadig med en tidsregning fra før Ulla Viotti og en anden efter!

Kunsthistorikeren, direktør for Skissarnas Museum i Lund, Jan Torsten Ahlstrand: Er Ulla Viottis arbejder arkitektoniske skulpturer eller skulpturel arkitektur? Spørgsmålet er uinteressant, for de er begge dele. Med blikket rettet mod såvel fortiden som en ukendt fremtid kombinerer hun skulptur, arkitektur og landskabskunst i en frugtbart og tidløs syntese. Hendes arbejde er mindesmærker fra en længst svunden tid og en uløseligt integreret del af vores fælles kulturlandskab, erklærer han.

Den status har kun få andre kulturelle vidnesbyrd. Vi kan pege på et beslægtet: Og det skete i de dage...

SKÆLSKØR INDVIEDE FOR TI ÅR SIDEN SIT INTERNATIONAL CERAMIC RESEARCH CENTRE. I DEN TILHØRENDE SKULPTURPARK HAR ULLA VIOTTI BIDRAGET MED DETTE ARBEJDE I PETERSEN TEGL D55 OG FORGYLDTE TEGL: ORIENTENS PRAGT OG OSMANNISK VÆLDE ER NÆRVÆRENDE.

ULLA VIOTTIS DEBUTVÆRK SOM KUNSTNER I DET OFFENTLIGE RUM: SKATTEKISTEN (SKATGÖMMAN) TIL LÄNSSPARBANKENS HOVEDKONTOR I ÖREBRO, 1970.

NYESTE PROJEKT BLIVER OPFØRT I HÖGANÅS: KAPTENENS TRÄDGAARD' BLIVER 10 M I DIAMETER OG FIRE METER HØJ. MODEL

PETERSEN TEGL D91 ER ANVENDT I ET SKULPTURELT MURVÆRK, DER ER ET FÆLLES TEMA PÅ ALLE ETAGER OG BINDER DEM SAMMEN I EN ÅBENT FORLØB.

DK-UK

15. september åbnede Townhouse.dk i Londons Brompton distrikt. Den danske ambassade havde forud erhvervet et 'Mews House', et byhus i to plan med indskudt 3. etage. Det er blevet ombygget efter et projekt af arkitekt MAA René Hougaard i samarbejde med London tegnestuen CHR Child Graddon Lewis. Townhouse, Egerton Gardens Mews vil i de kommende måneder tjene som et showroom for 20 danske topproducenter, inviteret af ambassaden. 1:1 skal de vise det bedste i dansk design og boligindretning.

Petersen Tegl er med.

Det samme er virksomheder som Jels Gulve, Le Klint, Holmegaard Glas, Wegner-producenten Carl Hansen & Søn samt Velux.

- Townhouse er de perfekte rammer i Londons bymiljø til at vise noget, der både er funktionelt og innovativt. Vi vil være med til at sætte nye standarder for rum og skønhed i hjemmets formgivning, siger René Hougaard.

2007 blev året, da Danmark 'went mews in London'.

DKUK.

- VI KAN ALLEREDE NU KONSTATERE, AT VORE GÆSTER ER BEGEJSTREDE FOR MURVÆRKET MED PETERSEN TEGL D51, FORTÆLLER ARKITEKT MAA RENÉ HOUGAARD.

OGSÅ I SIN FYSIOGNOMI HAR OXFORD RESIDENZ ÅBENBARE REFERENCER TIL LONDON. TOTALT BEBYGGET AREAL: 3345 M².

FARVESPIL OG KARAKTER I PETERSEN Tegl D49 UNDERSTREGES OG FORSTÆRKES MED ELEGANT, KLASSICISTISK INSPIRERET TILBEHØR I HVIDT.

Til te kl. 5

*Müller/Reimann Architekten skal have ros for konsekvens.
I Oxford Residenz er der dømt five o'clock tea, måske bragt af James?*

Om darjeelingen bringes af husets James, eller man selv skal dække op med The Royal Doulton henstår ubesvaret. Men at en cucumber sandwich og en kop te kl. fem passer til Oxford Residenz som stjernen til et juletræ, er indiskutabelt.

At projektet et 'townhouse-kvarter' efter britisk forbillede lod opgaven til Müller/Reimann Architekten.

Og det blev til umisforståelig temaarkitektur.

Anledningen er, at det eksklusive boligafsnit i Berlins centrum, Friedrichswerder, er under reetablering. Oprindeligt anlagt i 1662 som reservat for kejserhoffets ansatte blev Friedrichswerder i 1940-45 total-skadet af krigen. Brak i over 50 år genopstår det nu i sin gamle glans med boliger i dreven kvalitet med ypperlig detaljering og markant iscenesat

med motiver fra 'the Queen's England': Pomp, pragt og Prince Charles.

Som nabo til historiske adresser som Friedrichsstrasse og Unter den Linden indeholder Oxford Residenz 16 eksklusive boliger i størrelser på 70-220 m² og et butiksareal på 100 m²:

- I Kleine Jägerstrasse 11 er der flere engelske motiver, påpeger projektleder, Dipl. Ing. Ralph J. Habbel, Müller/Reimann Architekten: De dybe vinduespartier, kontrastrigt indrammet i hvidt og de antracit lakerede, ciselerede værn med slotsinspiration ved balkoner og vinduer. Dertil den mørkt forarbejdede mursten D49 med dens rustikke, farverige tekstur.

- Her opstår en karakterfuld facade med liv og plasticitet, erklærer Ivan Reimann, Müller/Reimann Architekten.

Mini sten maxi power

Fredag eftermiddag hos Petersen Tegl.

Salgskonsulent Torben Schmidt (med Petersen Junior™ sten): - Det er nu en god idé med disse miniature sten. Gode at få forstand af. Og charmerende.

Christian A. Petersen (med et godt glas Barolo): - Det var jo det, vi ville. Lad ungerne selv få sådan en ægte sten i fingrene, helt i de rigtige proportioner, bare i skala 1:3 – sådan cirka som

ungerne jo selv er. Og de vil blive fanget af, hvad den sten kan!

Torben Schmidt (nu med sit eget glas Barolo i venstre, Junior i højre): - Hvad den kan? Jamen, den er jo egentlig også meget køn bare som dekoration? Se lige her...Hvis man nu lægger dem sådan - på fladen...?

Christian A. Petersen: - Man kunne så lægge de næste sådan...? Og sådan? Vent, jeg henter lige en tom prøvetavle -

Forbipasserende medarbejder: - Hvad er det I laver? Det ser da sjovt ud?

Christian A. Petersen: - Tag et glas Barolo. Og vær med!

Ny forbipasserende: - Hvad er det der?

Christian A. Petersen: - Snup et glas. Og vær med!

Etcetera.

Fredag aften hos Petersen Tegl. Seks medarbejdere, fire prøvetavler og fem flasker Barolo senere: - Hvem kan se, hvor det her ender?

I de følgende uger blev Junior™-prøverne set af arkitekter og entreprenører fra ind- og udland. Og nye blev fremstillet med slebne og matlakerede overflader – fx til bad og toilet: Petersen Junior™ – en mini sten med maxi power.

I skrivende stund arbejder arkitekter i Danmark, Tyskland og Holland Petersen Junior™: Til møbeldesign, til unikke vægdekorationer, til gulvbelægning i celebre rum.

Produktudvikling hos Petersen Tegl.

NYE PRØVETAVLER MED PETERSEN JUNIOR™ – VÆKKER OPMÆRKSOMHED HOS ARKITEKTER OG ENTREPRENØRER. STEN-FORMATET ER 1:3 AF DNF: 76X36X18 MM.

DEN DER LIGGER MED DE SMÅ, KOMMER OGSÅ MED: Teglværksejer CHRISTIAN A. PETERSEN OG PETERSEN JUNIOR™.

GAVLENS FORNEMME RELIEFMURVÆRK BÆRER VIDNESBYRD OM DEN LANGE HISTORIE TIL 1893 OG DET FØRSTE BYGGERI TIL LAGRING AF KLITSTIENS TØMMER PLANKER.

MARCH BRUNE: - DE 30.000 NYE MURSTEN FRA PETERSEN Tegl ER EN 'SØSTÆRK' UDGAVE AF D33, TILPASSET I FORM, STRUKTUR OG FARVE.

D33 – nu også søstærk

Hotel Norderney: En kendt Petersen Tegl mursten med speciel farve- og struktur samt ekstra styrke, så den trodser Nordsøens barske klima

- Som det også sker med søgående oceanlinere, så bliver vi her udsat for det barske fugtige klima med masser af salt og 'havgift', lød advarslen fra hoteldirektør Jens Brune, da han og broderen Marc Brune, Bremen-arkitekt, for et år siden påbegyndte byggeriet af Hotel Seesteg på den tyske Norderney i Nordsøen.

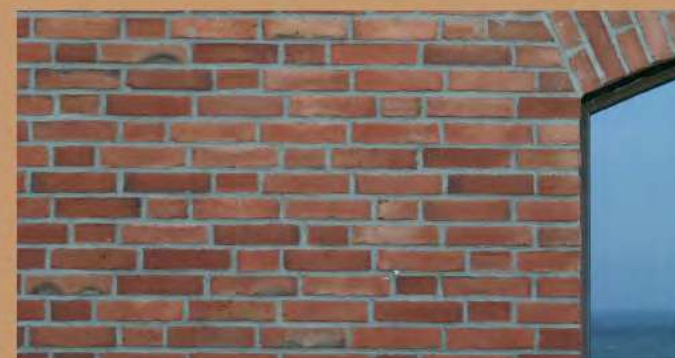
Efter Marc Brunos projekt er den hal, som engang vinterlagrede de solide tømmer planker fra klitternes sti ned til havet, blevet omdannet til et lækkert femstjernet hotel: Reception med lobby, restaurant, wellness center, syv penthouse suite og ni luksuøse dobbelt værelser.

Kun de bedste materialer er anvendt til restaureringsprojektet, der forudsatte, at 30.000 nye mursten kunne brændes med samme struktur, farvespil og form som de oprindelige i bygmester Ernst Christian Schumachers lagerbygning fra 1893.

- Samtidig, tilføjer Marc Brune, ønskede vi at gøre stenene mere modstandsdygtige overfor havsalt og klima end dem, der var kraftigt forvitret efter de første 100 år.

- Det lod sig kun gøre, fordi vi havde en professionel dialog med Petersen Tegl i Danmark, fordi teglværket kunne frembringe en specialbrændt mursten, der nøjagtig matchede de eksisterende, og fordi både vi og Petersen Tegl stolede på hinanden. I timevis drøftede vi brænding og fremstilling, før teglværket til sidst mente at kunne løfte opgaven. Det skete, og vi fik sten så ekstremt vellignende, at ingen i dag kan se forskel på gamle og nye sten, pointerer Marc Brune.

I alt 1500 nye m² åbnede til sæsonen 2007 som det fjerde af familien Brunos hoteller på Norderney. De tre andre er Haus am Meer, Rodehuus og Wittehuus.

TV: PETERSEN Tegl D33 I DEN TILPASSEDE VERSION ER OGSÅ ANVENDT SOM BLAND MUR I HOTELLETS INTERIØR, BL.A. I EN LOUNGE.
TH: GAMMELT OG NYT MØDES I ARKITEKTEN MARC BRUNES PROJEKT FOR HOTEL SEESTEG PÅ NORDERNEY. HOTELLET LIGGER 150 M FRA HAVET.

Tak til Prometheus

*Hvad er der med den mursten,
som i den grad har betaget mennesker i tusindvis af år?
Dens lange historie bærer budskab til en fjern fremtid*

De gamle legender fortæller os, at Prometheus stjal ilden fra Zeus og gav den til menneskeheden. I fjerne tider iklædte man gerne fysiske forhold en menneskelig dragt, og denne personifikation appellerede til fantasifuld kultus og til at indlejre drømme om metafysisk ræson hos de agerende på den fiktive verdensscene. At man i denne dramaspækkede skinverden digtede menneskelige drømme, svagheder og svig ind og dermed afspejlede humane fantasier om dåd og dyder, er forståeligt, når orden og oversigt i verdensbilledet var målet.

Prometeus bærer sit navn med føje: Den videnbærende. For ordner vi den fysiske verden omkring os og følger de gamles tankespor, der skilte den i de fire klassiske grundelementer: jord, vand, luft og ild, så ser vi sandelig også teglbrændingskunsten dukke frem af fortidens fascinerende tankeverden. Netop det brændte ler rummer alle fire fundamentale begreber i sig: Jordens ler, der fugtes af vandet og gives ny form, tørres af luften og brændes til bestandighed af den ild, Prometeus bragte os. Dermed er skabt det ene af arkitekturens tre klassiske grundelementer jævnsides med det naturskabte tømmer og den behugne natursten. Men teglets særkende er, at det ved menneskets mellemkomst griber ind i selve skabelsesprocessen og sublimerer de åndløse grundsubstanser til et udtryksfuldt symbol for civilisatorisk kløgt.

Om Prometheus tænkte så vidt, sløres af tidernes tåger, men hans sympatiske virkelyst har sagatone over sig, når vi tæller teglets levetid i årtusinder. Med øje og hånd på både ældgamle og ganske nye murflader ved vi, at her manifesterer sig det håndgribelige udtryk for civilisationen, båret af bygningskunsten. Falder blikket på smukt bevarede vifteformede oldtidige stik i bygværker i Ostia eller Pompei eller på Panteons tætstillede aflastningsbuer i den omfattende cirkulære mur, så ved vi, at vi er i det bedste selskab. Teglsten og store brændte flager i format næsten som attachetasker ligger eller står kind mod kind i det pragtfulde murværk som en afspejling af kunst og kærlighed til selve teglet. Dette fornemme materiale spænder fra de vældige murede, milelange, livgivende akvdukters march fra kilde til by til sirlige sildebensmønstre med sten på størrelse med mellemstore tændstikæsker eller bøger i lommeformat. De brændte sten bærer alderen med ynde og forædles af de spor, vind og virke forlener dem med. I deres variationer af farver, formater og funktioner udtrykker de netop virkemådens æstetik så instruktivt og smukt, at enhver spidsfindig kunstfilosofi er ganske overflødig.

Klassikeren

Stenenes iboende kvaliteter er åbenbare for enhver, der har øjet åbent og sindet stemt til ægte klassiske kerneoplevelser: Associationerne spænder livfuldt over seklernes dyb og rækker frem mod nye tidsaldrer, til kommende tider, der vil vide at værdsætte det gamle på én gang så føjelige og dog så durable materiale. Ikke uden grund satte selvbevidste gamle teglbrændere deres mærke i det bløde ler inden de for-

mod selve eksistensen. Men også mod voldelige angreb på vor tilstedeværelse og livskraft.

Solens ild

Og den murede flade har medspillet i sakrale som royale tableauer – og til de seneste tider ledsaget os, når bygværker skulle realiseres – i det ydre som indre, med seriøs og kunstnerisk bevidst hånd. Eksemplerne er legio og svært beroligende for fremtidens rolle for det brændte tegl, der så tidløst forener ild og ånd.

Men hør nu vel: Sagnet om Prometheus har endnu en facet, for de gamle holdt af at føje stedse nye lag til de kendte beretninger – eller ligefrem omredigere dem for at øge historiens appel.

Prometeus i rollen som ildens bærer fra guderne til mennesket, rejser spørgsmålet: Hvor havde Zeus den fra? Naturligvis fra selve solen, så der måtte Prometheus hente den, når nu guderne havde forholdt mennesker den. Det var godt, han ikke som Ikaros bar voksvinger under den farefulde færd, men kunne fange gløderne med et hult planterør. Altså rækker tråden direkte ned til vore egne brændte teglsten. Så når fornyende former for murværk træder frem og bemægtiger sig rummet med ulige lange fremskudte tegl som i et skifret fjeld, skabt af mennesker, er det på sin plads at kalde de nye flade teglstens skiftende bredder netop for Kolumba. For her ledes tanken også til vor gamle, dristige Amerikafarer – og til duen, der på sine vinger behersker det frie rum, mens dens vingefangs lydelige basken fanges fint som en nænsom koncert under murede hvælvingers dæmpende skærme.

MURSTENENS FANTASTISKE LIV:
SMUKT BEVAREDE VIFTESTIK FRA
HADRIANS PANTHEON, AD 116.

Samfundstjeneren

Politikens forlag har udgivet biografien 'En billedhuggers verden' om multikunstneren Bjørn Nørgaard. Forfatteren Henrik Juul Jensen forsøger i sin tekst at give et retvisende billede af en mand i konstant bevægelse, retningsorienteret efter en aldrig ophørende dialog med det samfund, som professor Nørgaard opfatter som sin arbejdsgiver. Juul Jensen spejler Nørgaards eksperimenterende dynamik og dybde ikke bare i indhold, men også i form. Så hvis man venter sig en analog, sindig fortælling om et liv til sindig læsning i ro og mag, så må man justere forventningerne. Til gengæld bliver man klog af læsningen, ikke bare på denne forunderlige Bjørn Nørgaard, royal og revolutionær som plat og krone, men også på en samfundskronike fra 1947 til i dag.

Bjørn Nørgaard
En billedhuggers verden
Politikens Forlag
304 sider · Kr. 299.

BJØRN NØRGAARD
- ET LIV I SAMFUNDETS TJENESTE

AF NIELS KRYGER, ARKITEKT MAA

PETERSEN 19

UDGIVER
PETERSEN TEGL EGERNSUND A/S
NYBØLNORVEJ 14
DK-6310 BROAGER
T: 7444 1236
M: INFO@PETERSEN-TEGL.DK
WWW.PETERSEN-TEGL.DK

TOTALPRODUKTION
SABROE MEDIA APS
STRANDBOULEVARDEN 88 C
DK-2100 KØBENHAVN
T: 3526 1611
M: INFO@SABROEMEDIA.DK
WWW.SABROEMEDIA.DK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
ARKITEKT MAA ANNETTE PETERSEN
E: ANNETTE@ZINCK.INFO

GRAFISK DESIGN
ZANGENBERG DESIGN
E: CLARA@ZANGENBERGDESIGN.DK

TRYK
CLAUSEN OFFSET

OPLAG: 60.000

KONSULENTER
PETERSEN TEGL
STIG H. SØRENSEN
DANMARK ØST
T: +45 4014 1236
E: SHS@PETERSEN-TEGL.DK

CHRISTIAN TEITUR HARRIS
DANMARK ØST
T: +45 2463 9235
E: CTH@PETERSEN-TEGL.DK

TORBEN SCHMIDT
DANMARK VEST OG FYN
T: +45 2028 4355
E: TORBEN@PETERSEN-TEGL.DK

SIMEN BØE
MURDIREKTE, OSLO, NORGE
T: +47 2339 2010
E: SIMEN@MURDIREKTE.NO

HÅKON THIS-EVENSEN
MURDIREKTE, OSLO, NORGE
T: +47 2339 2010

REINHARD BAASCH
BREIHL, TYSKLAND VEST
T: +49 170 4818 870

STEPHAN BAASCH
BREIHL, TYSKLAND VEST
T: +49 170 2705 530
E: STEPHANBAASCH@GMX.DE

HARTMUT REIMANN
GÜSTROW, TYSKLAND ØST
T: +49 170 5565 792
E: HELGAREIMANN@HOTMAIL.DE

HOLLAND
STEENGOED LUCASSEN
T: +31 26 3120952
E: INFO@STEENGOED-LUCASSEN.NL

KAKEL OG TEGEL
MALMÖ, SVERIGE
T: +46 40 611 1146
E: INFO@KAKEL-TEGEL.COM

MP MATERIAL
VALLDA-SANDÖ, SVERIGE
T: +46 3199 4590
E: INFO@MPMATERIAL.SE

PETERSEN TEGL TEGLBJÆLKER
OG OVERLIGGERE
STEEN SPANG HANSEN
T: +45 2142 7962
E: SSH@PETERSEN-TEGL.DK

PETERSEN KLINKER
ANNEMARIE HARRIS
DANMARK ØST
T: +45 2463 9162
E: AHA@PETERSEN-TEGL.DK

TINA KJÆR LOICHTL
DANMARK VEST
T: +45 3063 4912
E: TKL@PETERSEN-TEGL.DK